

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku P.J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.
o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 kwietnia 2018 r.,
zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2018 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z wniosku P.J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E. o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, odrzucił - na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., skargę kasacyjną wnioskodawczynie od wyroku tego Sądu z dnia 27 lipca 2017 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego z dnia 21 grudnia 2015 r., ustalającej, iż podlegała ona dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresach od dnia 1 kwietnia 2009 r. do dnia 28 lutego 2014 r., od dnia 25 kwietnia 2014 r. do dnia 22 lipca 2014 r. oraz od dnia 18 września 2015 r., a także nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia

działalności gospodarczej w okresach od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 24 kwietnia 2014 r. oraz od dnia 23 lipca 2014 r. do dnia 17 września 2015 r.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd drugiej instancji wskazał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. W ocenie Sądu przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, a zatem sprawa ta nie zalicza się żadnej z kategorii spraw, w których skarga kasacyjna dopuszczalna jest bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Pełnomocnik wnioskodawczynie określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 5.302 zł. W sprawach wynikających z dobrowolnego ubezpieczenia, o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia, powołując się w tym zakresie na orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. postanowienie z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 22/01, PPIPS 2003 nr 2, s. 69; oraz postanowienie z dnia 8 marca 2017 r., II UZ 80/16, LEX nr 2261739).

W zażaleniu na to postanowienie, pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucił naruszenie prawa procesowego - art. 398² § 1 k.p.c., poprzez uznanie, że „przedmiot sprawy poddany pod rozstrzygnięcie nie zalicza się do żadnej z kategorii spraw, w których skarga kasacyjna dopuszczalna jest bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia i że do kategorii spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego co do których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia nie należą sprawy o objęcie obowiązkiem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego”, oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. i odrzucenie skargi w sytuacji gdy „w ocenie ubezpieczonej sprawa o objęcie jej obowiązkiem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jest sprawą z zakresu objęcia jej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a w sprawach takich dopuszczalne jest złożenie skargi kasacyjnej bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia”. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawczynie sprawa „o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu” dotyczy jednego rodzaju spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, którego przedmiotem jest ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego (obowiązkowego albo dobrowolnego) lub jego zakresu, z którymi

należy utożsamiać pojęcia spraw o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i o podleganie ubezpieczeniom społecznym. We wszystkich sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w tym także dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

W oparciu o powyższe wnioskował o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Nie ulega wątpliwości, że sprawa o objęcie ubezpieczeniem społecznym (w tym o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym) jest sprawą o prawa majątkowe, gdyż z decyzji o objęciu ubezpieczeniem (wyłączeniu z ubezpieczenia) wynikają bezpośrednio skutki majątkowe (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2007 r., I UZ 30/07; z dnia 8 stycznia 2008 r., II UZ 41/07 oraz z dnia 26 stycznia 2011 r., II UZ 40/10). Oznacza to, że w sprawie o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu (będącej sprawą o prawa majątkowe), wartość przedmiotu zaskarżenia - warunkująca, na podstawie art. 398² § 1 zdanie 2 k.p.c., dopuszczalność skargi kasacyjnej - ustalana jest jako suma składek za sporny okres, nie więcej niż za rok (art. 22 k.p.c.).

Za postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2003 r., II UZ 91/03 (niepublikowane) trzeba przypomnieć, że w sprawach dotyczących objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia, bowiem określenie przedmiotu sprawy, którego dotyczy wyłączenie zawarte w art. 398² § 1 zdanie 2

k.p.c., odnosi się do regulacji ustawowej tego przedmiotu. Określenie „objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego” odnosi się do definicji tego pojęcia zawartej w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.). Ustawa ta rozróżnia obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe określone w art. 6, art. 6a ust. 1, art.6b ust. 1, 11 ust. 1 i 12 ust. 1 od dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych i rentowych, o których mowa w art. 7 oraz chorobowych określonych w art. 11 ust. 2. Jeżeli dojdzie do dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego chorobowego i wypadkowego, to nie zmienia się ono w ubezpieczenie obowiązkowe. Warunki powstania dobrowolnego ubezpieczenia, jego kontynuowania i ustania uregulowane są w art. 14, który to przepis jest regulacją odrębną od zasad obowiązujących przy ubezpieczeniu obowiązkowym. Użyte w art. art. 398² § 1 zdanie 2 k.p.c. określenie „objęcie obowiązkiem ubezpieczenia” odnosi się do ubezpieczenia obowiązkowego a nie dobrowolnego (tak również w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2017 r., II UZ 80/16 oraz z dnia 21 marca 2017 r., II UK 77/17 - niepublikowane).

Mając na względzie przedmiot postępowania w tej sprawie (objęcie dobrowolnym, a nie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym), o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny prawidłowo orzekł, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Konkludując, Sąd Najwyższy uznał zażalenie za bezzasadne i na mocy art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.